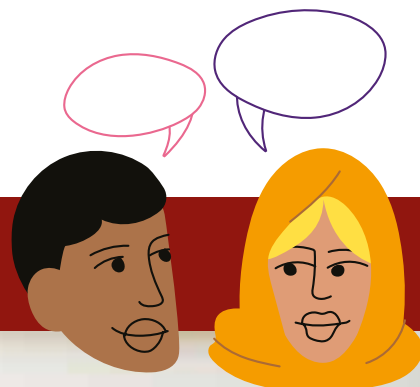

Brobyggare

OM SVENSKA KYRKANS ARBETE FÖR OCH MED MÄNNISKOR PÅ FLYKT

3 råd för att orka vara medmänniska

INTEGRATION

”Vi får kraft av att
vara fler som bär”

PÅVERKANSARBETE

Brobyggarna i Lunds stift får
människor att höja rösten

Svenska kyrkan

Inledare

Foto: Gustaf Helsing /Ikon

Under fem år har en särskild satsning på asylsökande och nyanlända pågått inom Svenska kyrkan. Arbetet har gjort skillnad i människors liv, men också förändrat livet i församlingen. Nu tar satsningen slut, men arbetet fortsätter.

Det har gått fem år sedan över en miljon människor såg sig tvingade att ta den farliga vägen över Medelhavet för att nå Europa. Tusentals människor överlevde inte färden, men av dem som gjorde det tog sig 163 000 till Sverige för att söka asyl.

2015 var också året då samhället slöt upp för att välkomna dem som kom. I Svenska kyrkan var 80 procent av församlingarna engagerade i mottagandet. Medarbetare och volontärer som strömmade till stod tillsammans på järnvägsstationer och delade ut mat och vatten, ordnade sovplatser, hjälpte till med information och visade till rätta.

Redan samma höst tog kyrkomötet ett beslut om att avsätta medel för att stötta församlingarnas arbete. Några år senare, 2018, fick Svenska kyrkan del av regeringsmedel till stöd för ensamkommande unga. Många av dem hade hamnat i en svår situation och vissa saknade både boende och försörjning.

I mitt arbete som handläggare för migrationsfrågor på kyrkokansliet i Uppsala ingår att redovisa hur medlen har använts till kyrkostyrelsen och regeringen. Jag kommer ihåg när jag första gången tog mig an den stora mappen av årsrapporter vi hade fått in; hundratals rapporter. Jag läste dem om och om igen. Jag blev så berörd och oerhört stolt.

I nitton reportage får ni här möta några av alla dem i Svenska kyrkan som de senaste åren, med ett

stort engagemang, flexibilitet och kreativitet, på olika sätt arbetat för att asylsökande och nyanlända ska få en så bra start som möjligt i Sverige. Medlen från kyrkomötet och regeringen har haft en avgörande betydelse för att möjliggöra detta.

Allt har förstås inte varit enkelt och smärtfritt. Att försöka, misslyckas, börja och börja om hör till. Men det bestående intrycket är att arbetet med människor på flykt inom Svenska kyrkan har antagit nya former. Relationer har utvecklats, på sina håll har arbetslag fått nya kollegor när kompetens har tagits tillvara. Verksamhet har anpassats efter behov, men också för att nya människor kommit med nya idéer.

Mycket har hänt på fem år. När vi skriver 2025 är jag övertygad om att utvecklingen har fortsatt och att Svenska kyrkans gudstjänstliv och verksamhet har berikats än mer av de människor som kom 2015.

KATARINA OTTOSSON

Handläggare för migration och integration på kyrkokansliet i Uppsala

S.12

”ATT HA VARIT SÄLJARE ÄR INGEN NACKDEL”

När 60 ensamkommande asylsökande placerades i ett militärtält i Karlstad var Miriam Pettersson nybliven diakon. Nu går hon runt med några av deras prydligt skrivna cv:n i handväskan.

S.22

KRAVLÖS MÖTESPLATS GER NYA KONTAKTER

Unga asylsökande killar och tjejer behövde någonstans att träffas. På café Nyfiket i Skövde styr deras önskemål verksamhetens inriktning.

S.28

”SAMTALEN GÖR MIG KLOK”

Asylprocessen är en påfrestande tid för föräldrar och barn. I Skellefteå träffas mammor och pappor i grupper, ventilerar frågor och får nya perspektiv.

Innehåll

Inledare	2	Goda grannar knackar på	24
Innehåll	3	Stärker tron på fredlig samexistens	27
Mångmiljonsatsning på flyktingarbete	4	”Samtalen gör mig klok”	28
Tillsammans i ovissheten	6	”Jag kan aldrig säga: Tänk så här!”	30
Hur ska man orka vara medmänniska?	10	Civilsamhället klev fram i krisen	32
”Att ha varit säljare är ingen nackdel”	12	Ett meningsfullt väntrum	35
”Vi som bott i svensk familj klarar oss bättre”	16	”Vi får kraft av att vara fler som bär”	38
Ge och ta	18	Kollega och vän	40
Kunskapsöverföring i båda riktningar	18	Life Returns – hbtq, migration och tro	42
Ett steg före	21	Brobyggare behövs på oväntade ställen	44
Här öppnas möjligheter för unga	22	Ta plats och påverka	46

Tidningen Brobyggare har tagits fram av kyrkokansliet i Uppsala. **OMSLAGSBILD:** Magnus Aronson

REDAKTION: Katarina Ottosson och Magdalena Wernefeldt **FORM:** New Normal **TRYCKERI:** Åtta.45, februari 2021.

Mångmiljonsatsning på flyktingarbete

De senaste fem åren har Svenska kyrkan skjutit till totalt 280 miljoner kronor till arbetet för människor på flykt.

280

MILJONER PÅ 5 ÅR

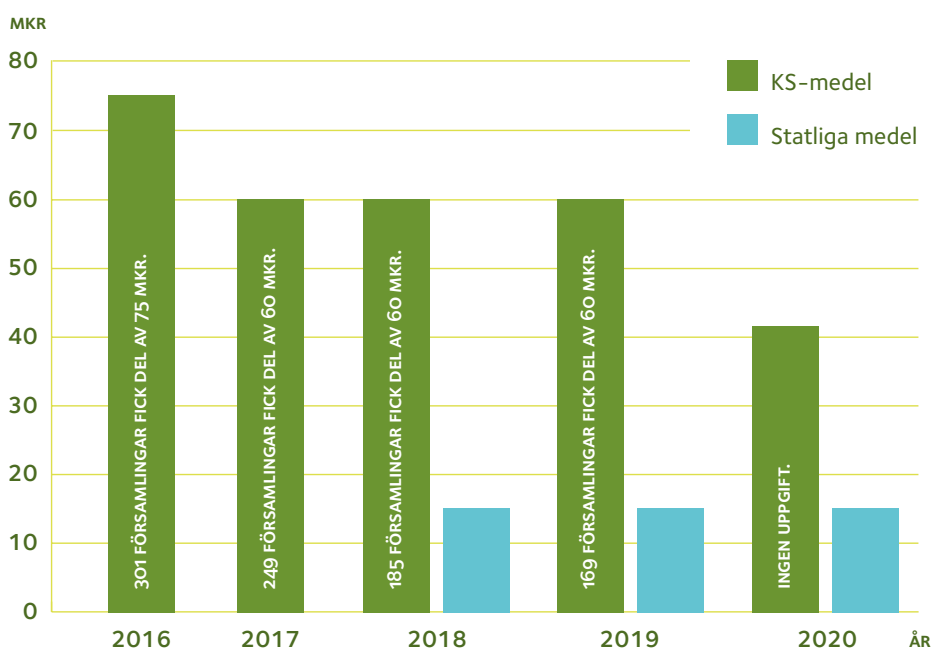
Redan hösten 2015 frigjorde kyrkostyrelsen, på uppdrag av kyrkomötet, medel för församlingarnas arbete med asylsökande och flyktingar. Ett enigt budgetutskott föreslog att 75 miljoner kronor extra skulle avsättas i 2016 års budget.

– Det här är en gigantisk satsning som föreslås. Summan är uppskalad, i den tillspetsade situation som nu råder. Pengarna avspeglar det stora, varma och äkta engagemanget som finns i Svenska kyrkan och uttrycker en vilja att vara kyrka mitt i samhället, sa kyrkomötets ordförande Karin Perers till tidningen Sändaren.

Under de följande tre åren avsattes 60 miljoner kronor årligen. 2019 skulle satsningen avslutas. Men på kyrkomötet 2019 beslutades att även under 2020 avsätta medel, 25 miljoner kronor, för att göra övergången mjukare.

Merparten av medlen har kommit församlingarna till del och har använts till olika verksamheter, personalresurser eller kapacitetsstärkande insatser. ■

MEDEL FRÅN KYRKOSTYRELSEN OCH STATEN TILL SVENSKA KYRKANS ARBETE MED ASYLSÖKANDE OCH NYANLÄNDA 2016 – 2020.

Vad har medlen gått till?

STIFT OCH FÖRSAMLINGAR

197,4 mkr

- Diakonal verksamhet som mötesplatser, utflykter, läger, samtalsgrupper, samhällsinformation, språkstöd och vänförmedling.
- Fysiska aktiviteter, arbetsmarknadsinsatser, kompetensutveckling, personalresurser, undervisning i kristen tro, stöd i asylprocessen och kapacitetsstärkande insatser.

Riktat stöd mot hemlöshet bland unga vuxna

Som en av sex civilsamhällesaktörer har Svenska kyrkan under tre år fått totalt 45 miljoner i statliga medel för att stödja ensamkommande unga.

Regeringen beslöt 2018 att under en treårsperiod avsätta medel för att stärka ideella organisationers insatser mot hemlöshet bland unga vuxna med psykisk ohälsa.

Svenska kyrkan, Svenska Röda Korset, Rädda Barnen, Stockholms stadsmission, Göteborgs kyrkliga stadsmission och Skånes stadsmission fick del av medlen. Organisationerna har parallellt bedrivit ett gemensamt påverkansarbete.

ANNAN VERKSAMHET

18,3 mkr

- Utbildningsinsatser i samarbete med Sensus studieförbund, Sveriges kristna råd, Uppsala stift, Röda Korset, Rädda Barnen, Barn i väntan och Barn i start.
- Vårsta Diakoni – Psykosocialt och diakonalt mottagande.
- Röda Korset – Information och stöd i återvändandeprocessen.
- Asylrättscentrum.
- Nätverk för församlingar på landsbygd kring arbetet med asylsökande och nyanlända.
- Konst och kultur.

ACT SVENSKA KYRKAN

64,3 mkr

- Humanitära insatser i flyktingkriser.

45

MILJONER
PÅ 3 ÅR

ANTAL SOM FICK STÖD MED BOENDE:

- 2018: 1500
- 2019: 1200
- 2020: 760 (jan – aug)

ANTAL SOM FICK PSYKOSOCIALT STÖD:

- 2018: 1400
- 2019: 1900
- 2020: 1700 (jan – aug)

Siffrorna är ungefärliga.

Tillsammans i ovissheten

I Spenshult några mil öster om Halmstad tar resan slut för många människor på flykt. Istället tar den långa väntan vid. I ett litet hus i utkanten av Sveriges näst största asylboende bryts monotonin för en stund.

De har flytt för sina liv, följt strömmen till något tryggare än det de lämnat. Alla med sin egen berättelse och sina egna skäl. Alla med drömmar om ett bättre liv.

Lättnaden att ha kommit till ett tryggt land byts snart i frustration. Även om de inte har planerat att hamna just här, fanns det en positiv bild av Sverige. Många känner sig lurade när Spenshult blir deras hem under flera år.

ENSAMHETEN ÄR VÄRST

Lina Andersson är flykting- och integrations-samordnare i Getinge-Oskarströms pastorat. Ett uppdrag som till stor del handlar om att finnas till för de som bor på Spenshult. Som mest har det bott uppemot 600 personer här. Nu är de runt 350. Majoriteten är män, många av dem med familjen hundratals mil härifrån, och alla väntar de på besked om de ska få stanna i Sverige.

– För de allra flesta är det ensamheten som är värst. Att ha lämnat sitt förra liv, men fortfarande inte fått ett nytt. I början är de hoppfulla, tränar svenska och vill lära sig om svenska traditioner, säger Lina Andersson.

Men hoppet försvinner när tiden går utan besked, och utan relationer till samhället utanför Spenshult.

– Det är ett av mina viktigaste uppdrag – att skapa relationer, säger Lina.

I en liten villa i utkanten av området har Svenska kyrkan öppet hus två dagar i veckan. Under några timmar skapas en känsla av ett vanligt liv mitt i den tomhet som annars råder på boendet.

VARMA SHAWARMABRÖD PÅ BRICKA

När Lina och hennes kollegor öppnat för dagen fylls huset snabbt med människor, några sätter igång att laga mat och slamra med plåtar, andra samlas runt ett bord med en kortlek. Många kommer för att få hjälp av någon från kyrkan med sitt asylärende. Stämningen är avslappnad, kravlös. Här är man trygg.

Johannes är 28 år och kommer från Armenien. I ett drygt år har han varit här nu. I hemlandet var han militär, utbildad i Ryssland. Förhoppningen är nu att få stanna med hjälp av ett jobb.

– Jag kan göra vad som helst, men gärna nåt med elektronik, säger Johannes och demonstrerar hur han har skrivit egna program till sin mobiltelefon.

– För dem som fått avslag på sin asylansökan kan en sista möjlighet vara att istället söka arbetstillstånd. Men det är ett nålsöga att ta sig igenom. I ansökan måste de kunna visa att de redan har ordnat ett fast jobb, berättar Lina Andersson.

Från köket sprids dofter av Mellanöstern. Neamat Albayati fyller tunna shawarmabröd med kryddad kyckling samtidigt som hennes man Akram staplar de färdiga rullarna på en bricka

---

”Det är ett av mina viktigaste uppdrag – att skapa relationer.”

LINA ANDERSSON

FLYKTING- OCH INTEGRATIONSSAMORDNARE

Neamat Albayati och dottern Noor har flyttat härifrån, men kommer hit för att göra livet lättare för dem som är kvar.

---

och delar ut runt borden. Spenshult var Neamats och Akrams första anhalt i Sverige, innan de blev placerade i en kommun i närheten, i väntan på uppehållstillstånd.

INTE ENSAM OAVSETT BESKED

Tillsammans med sina döttrar kommer de hit varje vecka och gör väntan lite lättare att uthärda. Vad de inte vet ännu är att bara ett par dagar efter mitt besök kommer de att få sitt efterlängtrade uppehållstillstånd.

– Det går inte att föreställa sig vilken skillnad ett sådant besked innebär, säger Lina Andersson i efterhand. Nu kan de börja se framåt. Det är helt fantastiskt!

Men alla får inte positiva besked. Någonstans på vägen från Senegal till Sverige, föddes Mohammad Mousa. Förmodligen i Italien. Nu är han sex månader och sitter i mamma Batollys knä i soffan i samtalsrummet på Spenshult. Så sent som igår hoppades Batolly fortfarande på Sverige, men nu har hon fått veta att de måste återvända.

– Det finns fler länder Lina, säger Batolly med tårar i ögonen och ger Lina en klapp på axeln.

”Det går inte att föreställa sig vilken skillnad ett sådant besked innebär.”

LINA ANDERSSON

FLYKTING- OCH INTEGRATIONSSAMORDNARE

– Det här jobbet kan ju verka tröstlöst, säger Lina senare. Folk står utan bostad och jag har inget att erbjuda dem. Jag skjutsar till stationen, vinkar av när de ger sig iväg vidare ut i Europa mot oviss framtid. Men samtidigt känner jag att jag gör jättestor nytta. Om inte vi är här så har de ingen alls. Oavsett hur det går för dem så är de inte helt ensamma, och det är guld värt. ■

Lina Andersson håller lille Mohammad Mousa i famnen. Samma dag som vi besöker Spenshult får hans mamma reda på att hon inte får stanna i Sverige, och bara några dagar efter besöket får Akram, Neamat och döttrarna uppehållstillstånd. På Spenshult blandas förtvivlan och lycka.

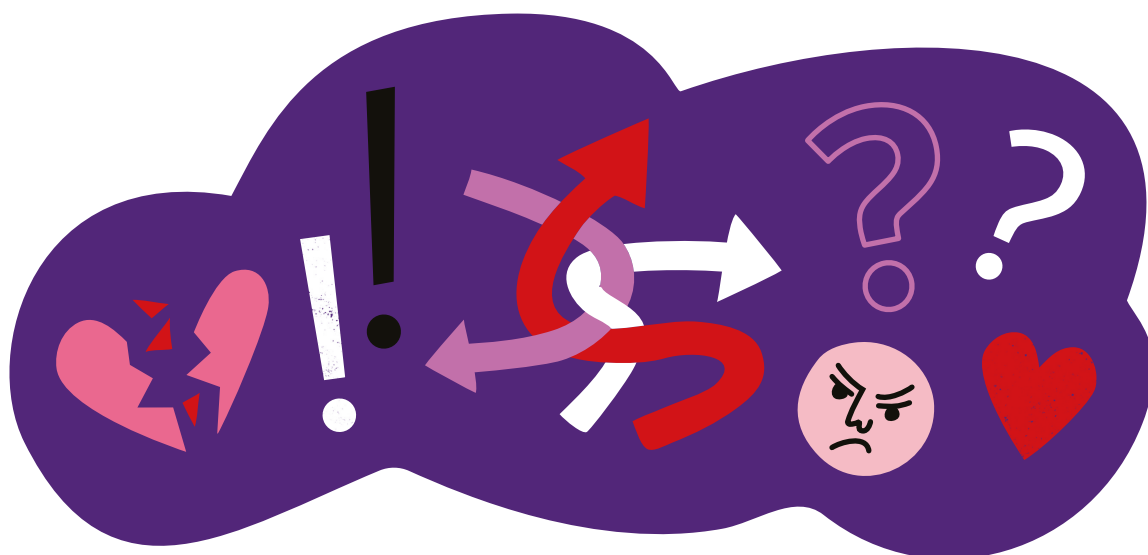

✉ Lina Andersson, flyktingresurs, Getinge-Oskarströms pastorat. Epost: lina.k.andersson@svenskakyrkan.se

I en liten villa i utkanten av Spenshult har Svenska kyrkan öppet hus två dagar i veckan. Under några timmar skapas en känsla av ett vanligt liv mitt i den tomhet som annars råder på boendet.

Hur ska man orka vara medmänniska?

TEXT: MAGDALENA WERNEFELDT

ILLUSTRATION: SOJA

Det är svårt att uthärda andras vanmakt. När ens egen tilltro till rättssystemet får sig en törn kan hela tillvaron gunga. Vi bad diakon Christine Ahrendt, som i många år arbetat på förvaret i Källered, om råd för att hantera etisk stress.

Svenska kyrkans verksamheter finns en stor grupp frivilliga som engagerar sig för människor på flykt. De gläder sig när det går bra, när någon får stanna eller ta hit sin familj. Ett avslag på en asylsökande kan tvärtom kännas som en knytnäve i magen.

– Först reagerar vi med bestörtning. Vi tror inte allt gått rätt till och vi vill agera, säger Christine Ahrendt.

Upprepade avslag eller ett utvisningsbeslut vi inte förstår kan få energin att rinna ur kroppen som vattnet ur en läckande hink. Vi börjar ifrågasätta rättssystemet och vår tro på den goda staten. I de asylsökandes ögon är vi dessutom representant för den stat som just grusat allt hopp för dem. Där står vi, med våra ordnade liv, och skäms.

NORMAL REAKTION

– Vi känner ilska, besvikelse och skam. Jag skäms för att vi inte tagit emot några från flyktinglägret Moria och att vi skickar tillbaka människor till Afghanistan. Det är ju hjärtskärande! säger Christine Ahrendt.

Det finns ett begrepp för reaktionen som uppstår när ens egen moraliska kompass inte stämmer överens med omvärldens. Det kallas etisk stress eller samvetsstress och det är en normal reaktion på en svår situation.

”Att prata med varandra är A och O.”

CHRISTINE AHRENDT

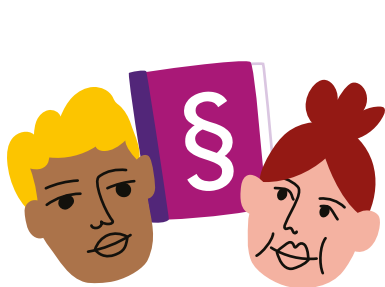
DIAKON

– Den som kommer i kontakt med människor vars framtida liv hänger på asylstiftningen måste härbärgera den stressen. Annars orkar man inte fortsätta stå kvar, om det inte skulle gå bra, säger Christine Ahrendt.

Med ett medvetet ledarskap kan medarbetare och frivilliga få hjälp att hantera samvetsstressen, menar Christine Ahrendt. Det underlättar att ha grundläggande kunskaper om asylsystemet. Att själv kunna förstå och förklara på vilka grunder ett beslut har fattats kan hjälpa mot vanmakten. Regelbundna fortbildningar med fokus på aktuella frågeställningar kan göra människor tryggare i hur de ska agera och stärka motivationen att fortsätta.

– Att prata mycket med varandra och dela tankar och funderingar är A och O, liksom att se till att det finns tid för återhämtning och vila. ■

3 SÄTT ATT GE VARANDRA STÖD

1. FÖRBERED

Träffa volontärer och medarbetare, ge grundläggande kunskap om asylprocessen. Berätta om erfarenheter och vanliga frågor, önskemål och problem som kan dyka upp.

2. PRATA MED VARANDRA

Samla värdfamiljer, ungdomsgruppen eller volontärerna på språkcaféet och samtala om det som händer med de asylsökande. Se till att de vet vem de ska ringa om de bär på oro.

3. PAUSA

Var uppmärksam på medmänniskor som tar ut sig. Uppmana dem att ta paus och komma tillbaka igen när de återhämtat sig.

”Att ha varit säljare är ingen nackdel”

TEXT: HELENA SÖDERQVIST, FRILANSJOURNALIST

FOTO: JESSICA SEGERBERG

Miriam Pettersson hade jobbat två dagar som diakon när 60 ensamma tonåringar placerades i ett militärtält på Skutberget i Karlstad. Frivilliga samlades i nätverk, 48 familjer tog emot grabbarna i sina hem och Svenska kyrkan blev snart spindel i nätet.

Socialt arbete i kyrkan passar Miriams personlighet. Hon är en bläckfisk med armar åt alla håll. Ständigt i rörelse. – Det är här jag ska vara. Jag har en deal med Gud, säger hon.

Två intensiva år har gått tillsammans med unga asylsökande i Värmland.

– Jag säger grabbarna. För det är vad de är, grabbar. Hon möter dem överallt.

I samtalsrummen, på fisketuren och sommarlägren, vid tisdagarnas stöd i svenska och i engelska. Under utbildningarna Livsviktigt och Act in Tro. Eller med Justus, juriststudenten som hjälper till med allehanda juridiska frågor.

Sedan 2018 har 118 unga asylsökande deltagit i församlingens olika verksamheter.

Jobbet som diakon i Karlstads domkyrkoförsamling, med ansvar för integration, beskriver Miriam i vid bemärkelse. Blanda och mötas. Det är målet.

– Integration är inget som bara gäller invandrare. Det handlar om alla och hela samhället. Chefen och städaren, homo och hetero, SD och MP, pizzabagaren och parkarbetaren. Det finns inte ett vi och ett dom. Vi är ett lag.

Hon vet att möten är möjliga. Att viljan finns. Miriam backar tillbaka till militärtältet på Skutberget.

– Civilsamhället ställde upp på ett helt otroligt sätt. 48 familjer öppnade sina hem och tog emot grabbarna.

GRABBARNAS LIVLINA

De frivilliga samlades i olika nätverk. Det var Världen i Värmland och Vi i Värmland. Engagemanget finns kvar.

Församlingarna och stiftet fick tidigt en central roll, vana att jobba socialt och i samverkan med andra aktörer. Att statens pengar vandrade via Svenska kyrkan stärkte den samordnade funktionen. I stort sett alla frivilligfamiljer ansökte och fick ungefär en tusenlapp i månaden.

– Även om det inte räckte till stort mer än toapapper så var det en fin gest. Den uppskattades.

Familjerna har gjort otrolig skillnad, vet Miriam. Kontakten var grabbarnas livlina då för två år sedan. I viss mån är det så fortfarande, även om situationen ser väldigt olika ut.

I dag har Karlstad cirka 25 frivillighet. Men fler behövs. Gissningsvis fram till 2022, då de sista tar examen.

ROPEN PÅ HJÄLP

Miriam bedömer att av kommunens cirka 200 unga vuxna som kom 2015 så har hälften psykosocialt stöd från frivilliga familjer. Hon möter också de som aldrig haft stöd.

– Det är som natt och dag, när man ser hur de mår i hjärtat.

Droger, hemlöshet, svartjobb och kriminalitet är en realitet. Ropen på hjälp når kyrkan.

– De kommer hit.

På kort tid har Karlstad haft två självmord och nio avslag i migrationsöverdomstolen.

”Integration är inget som bara gäller invandrare. Det handlar om alla och hela samhället.”

MIRIAM PETTERSSON
DIAKON

– Det skapar stor oro hos väldigt många människor i stan.

Så finns det den motsatta gruppen. Ur väskan tar Miriam fram ett gäng prydligt skrivna CV:n.

– De här har klarat skolan med toppbetyg och är kvar i gymnasielagsprocessen, men måste ha jobb snart annars åker de ut.

FOOD-TRUCK OCH IDÉVERKSTAD

Hon kallar dem ”de som gjort alla rätt” men som ändå sitter med ruggig ångest och hot om utvisning.

– Jag ska lämna ansökningarna till människor jag känner och som har möjlighet att anställa.

Innan Miriam blev diakon jobbade hon länge som egen företagare. Kontakterna finns kvar.

– Att ha varit säljare är ingen nackdel. Det gäller inte minst då pengar ska sökas och behov omsättas i handling. Som nyss vid bygget av församlingens food-truck, där fem av grabbarna sommarjobbat åt kyrkan. Domkyrkoförsamlingen, nationell nivå och Karlstad stift gick samman och delade kostnaderna. Sponsorer stod för viss del av materialet.

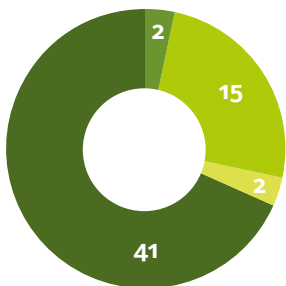
– Vi lärde av varandra och löste problem längs vägen.

Det är erfarenheter hon gärna tar med in i en nystartad Idéverkstad. Till framtidsplanerna hör också kontakten med psykologen Zahra i Teheran, som digitalt stöttat många av grabbarna.

– Drömmen vore att få hit henne. Hon skulle kunna bedriva terapi med de unga vuxna på sitt eget språk. Och samtidigt doktorera vid Karlstads universitet. Vi behöver få en forskningsrapport om vad som hänt här. ■

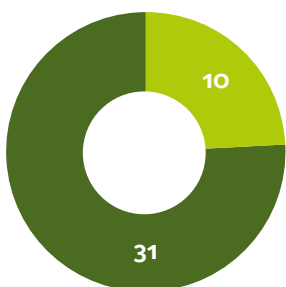
SÅ HAR DET GÅTT FÖR DE ENSAMKOMMANDE I KARLSTAD

Sommaren 2018 tog 48 familjer emot 60 ensamkommande. Av dem har:

- 2 SKICKATS TILLBAKA TILL AFGHANISTAN.
- 15 LÄMNAT SVERIGE ELLER ÄR GÖMDA.
- 2 FLYTTAT TILL ANDRA STÄDER PÅ GRUND AV JOBB.
- 41 STANNAT KVAR I KARLSTAD.

De som är kvar i Karlstad går gymnasiet, etableringsprogram eller har nyss tagit examen och fått jobb. Av dem bor:

- 10 I EGNA LÄGENHETER.
- 31 KVAR I FAMILJER.

“De här har klarat skolan med toppbetyg men måste ha jobb snart, annars åker de ut.”

MIRIAM PETERSSON
DIAKON

”Vi som bott i svensk familj klarar oss bättre”

TEXT: HELENA SÖDERQVIST, FRILANSJOURNALIST

FOTO: JESSICA SEGERBERG

Reza Rajabzada bodde två år hos familjen Jonsson i Brunskog. Enligt dem borde alla ensamkommande fått bo i en svensk familj först.

– De öppnade dörren. Och trodde på mig. Maj-Britt och Anders betyder mamma och pappa.

”Vi åker ofta till Brunskog. Jag var där i helgen och fixade med bilen.”

REZA RAJABZADA

Det är Rezas sjätte vinter i Värmland. Om några månader tar han studenten. Osäkerheten inför framtiden finns kvar men att ha levt länge i en svensk familj ger tydliga fördelar.

– Vi som gjort det klarar oss bättre. Vi ser det. Språket, självklart.

Men det är ändå helt andra saker han väljer att prata om.

– Känslan av att vara välkommen. Att bli litad på. Det har betytt allra mest.

Maj-Britt Jonsson sitter i soffhörnet mitt emot. Hon är inte beredd på de omedelbara svaren och blir märkbart berörd. Det hörs i tystnaden.

I den bästa av världar hade alla ensamkommande fått bo i en svensk familj först, resonerar hon. Det hade varit både bättre och billigare än HVB-hem och migrationsboenden.

– När tryggheten finns fungerar resten också, säger hon.

ILSKA LÅG BAKOM BESLUTET

Maj-Britt berättar om sin roll och varför hon och hennes man lät två afghanska killar flytta in. Det var inte av godhet, det var av ilska. En ilska över hur Sverige betedde sig mot ensamma ungdomar. Hemma i Brunskog fanns gott om plats. Och familjens ekonomi var stabil.

– Skulle vi ta in två främmande människor i vårt hem? Långt från kompisar och skola. Beslutet var inte jätteenkelt. Men det blev väldigt bra. Vi har lärt oss så mycket av de här ungdomarna.

Uppstod det några konflikter eller kulturkrockar?

– Nej, inga allvarliga, det tycker jag inte. Bilköp, stark parfym ... det var väl ett och annat som vi förde resonemang om. Som man gör när man bor ihop.

Hur såg du på din roll?

– Lite mamma kanske eller mer som en vuxenstöd-jare. På ett sätt blev vi en familj, på ett annat inte.

Maj-Britt tar sociala medier som exempel. De la aldrig ut några bilder eller skrev om den gemensamma vardagen. Kanske berodde det på inställningen i samhället. Hon vet inte säkert.

– Det är inte så att jag fått negativa kommentarer eller behövt försvara beslutet, tvärtom, men jag vill inte hamna i den diskussionen. Valet att ta emot dem angår bara oss.

Kontakten med familjen är viktig och den fortsätter.

– Vi åker ofta till Brunskog. Jag var där i helgen och fixade med bilen.

HAR NYCKELN KVAR

Reza kommer på sig själv med att han inte har lämnat tillbaka husnyckeln, fast han haft egen lägenhet sen i mars. Ungefär som ett barn som flyttar hemifrån men fortsätter att komma och gå. Han beskriver föräldrakänslan:

– Det finns någon att fråga hela tiden. Är det bra såhär? Det kan vara småsaker som man är osäker på. Om samhället, regler och kulturen.

Reza tycker att Anders och Maj-Britt hjälpt honom att klara sig själv.

– De lärde mig att planera, att ta körkort och skaffa sommarjobb.

Det svenska livet fungerar. Och om det inte skulle göra det så finns det någon som stöttar. Reza har sin tydliga femårsplan klar. Först examen från industriprogrammet, sen jobb och permanent uppehållstillstånd.

– Det är långt kvar än. Men jag tror att det går. ■

– Vi har lärt oss mycket av ungdomarna, säger Maj-Britt Jonsson.

Mo Javid filmar från läktaren, när Jonathan Darte står vid altaret i Högsby kyrka.

Ge och ta

Kunskapsöverföring i båda riktningar

TEXT: EMILIA LINDSTRAND

FOTO: CHARLOTTE GRANROT FRENBERG

Mo Javid är fotograf och reporter med mångårig erfarenhet av digital kommunikation. Den kompetensen kom väl till pass när Högsby församling behövde ställa om till videosändningar.

Mo Javid och hans 18-åriga dotter Kiana kom till Sverige 2017 och till Högsby februari 2018. Mo började förra våren med nystartsjobb och har nu avslutat sin andra säsong på kyrkogården.

– Jag konverterade från islam i Iran. Det är därför vi är här. På grund av min tro. Men Migrationsverket tycker inte att min kristna tro är tillräckligt djupgående känslomässigt – jag vet inte hur de vet det, säger han med ett skratt.

– Vi väntar nu 26 månader på nytt beslut. Under tiden får jag inte gå på SFI. Så jag tränar svenska på jobbet i kyrkan och lär mig lite av min lärare, berättar Mo och stöter sin dotter lätt i sidan.

Utöver sitt arbete på kyrkogården är Mo en starkt bidragande orsak till pastoratets digitala utveckling på senare tid.

– Före coronaviruset var vi inte digitaliserade på något vis och vi hade absolut inte varit där vi är nu utan Mo, säger Jonathan bestämt.

BÄSTA VINKELN

– Tidigare jobbade jag som fotograf, redigerare och reporter under många år. Det var mitt jobb, tills jag lämnade Iran. Jag saknar jobbet men ... Det är livet. Man måste fortsätta, säger Mo.

– Han har utbildat oss i personalen i det tekniska och gjort att vi känner oss mycket mer trygga både framför och bakom kameran. Dessutom har Mo lärt oss redigeringsprogram, vinklar och hur jag behöver stå i predikstolen för att det ska bli bra i bild, berättar Jonathan med ett leende.

Mo har blivit en viktig resurs och kompetens för pastoratet. Tack vare de medel som anslagits, har pastoratet dessutom kunnat köpa in utrustning som stativ, redigeringsdator och kameror.

– Det har gjort stor skillnad i coronatider, att kunna sända gudstjänster och tillgängliggöra kyrkan för de som mer eller mindre har varit isolerade. Med Mos hjälp har sändningarna kunnat bli väldigt mycket bättre! Vi kommer, med hans hjälp, absolut att fortsätta med våra sändningar, berättar Jonathan.

– Det är en ära att få vara här, säger Mo.

– Integration på riktigt, säger Jonathan Darte om samarbetet med Mo Javid och hans dotter Kiana.

Högsby var avfolkningsort 2015. Hus stod tomma och de mindre byskolorna riskerade att stängas på grund av bristande elevunderlag. Därför valde kommunen att ta emot många flyktingar. Idag är Högsby den enda kommun i Sverige där mer än fem procent av invånarna kom som flyktingar 2015. Svenska kyrkan var då snabbt igång med mötesplatser och språkcaféer, dessutom samlade verksamheten drygt 30 ideella. Särskilt riktade Svenska kyrkan sina satsningar till kvinnor.

SYSSELSÄTTA BARNEN

För att möjliggöra för kvinnor att lära sig svenska, startades barnverksamhet parallellt med språkträning.

Då kunde barnen sysselsättas och kvinnorna koncentrera sig. Det visade sig vara ett lyckat koncept.

– Vi bjöd in representanter för sjukvård, polis, kommun och myndigheter till träffarna, så att de där kunde förmedla viktig information till kvinnorna. Att barnen hade parallell sysselsättning, att många ideella engagerades och att tolk fanns närvarande gjorde stor skillnad, betonar Jonathan Darte.

Nätverket med kommun, migrationsverket, vård och andra organisationer stärktes av samarbetet kring flyktingsituationen: att jobba tillsammans var en nödvändighet. Efterhand förändrades behoven, och även önskemålen från myndigheter. De senaste åren har Svenska kyrkan

i Högsby därför följt utvecklingen och anpassat satsningarna.

BYGGER PÅ FÖRTROENDE

– Runt 2019 funderade vi över hur vi bäst kunde bidra till integration, i andra former än språkcafé och mötesplatser. Vi insåg att arbetet på kyrkogården kunde vara en god ingång till det svenska arbetslivet, säger Jonathan.

Församlingen i Högsby satsar nu på att möjliggöra sysselsättning, språkträning och kulturmöten.

– Det är fantastiskt att Arbetsförmedlingen ringer oss när de har en person som behöver språkträning och introduktion till svenskt arbetsliv! Det visar att vi har byggt upp ett starkt förtroende, säger Jonathan.

Kyrkogårdens arbetslag har de senaste åren berikats med flera nya krafter, bland annat av personer med nystartsjobb men också för språkträning.

– Det här är integration på riktigt: att inlemmas i de positiva normer som finns på arbetsplatser. Det är något vi fortsätter med eftersom vi ser hur givande det är, säger Jonathan. ■

Kiana är 18 år, går barn- och fritidsprogrammet på gymnasiet och finns med i barn- och familjeverksamheten i Högsby.

✉ Jonathan Darte, kyrkoherde, Högsby pastorat. Epost: jonathan.darte@svenskakyrkan.se

Ett steg före

I Borås har kyrkorna samarbetat kring nyanlända och flyktingar ända sedan 90-talet. Ofta steget före, alltid med fokus på medmänniskan.

TEXT: ANNA JONASSON

FOTO: ANNA SIGGE

Genom föreningen Kyrkornas Flyktingrådgivning (KFR) har kyrkorna bland annat bistått med asylrådgivning, språkcafé, kläddutdelning och sjukvårdsrådgivning för papperslösa. KFR drivs nästan enbart av ideella krafter, förutom en deltidsanställd. Ett tag hade föreningen närmare 100 volontärer.

– Styrkan har varit vårt fokus på det medmänskliga behovet. Vi kan satsa på olika saker och fördela resurserna, samtidigt som vi fått in volontärer från många olika håll, säger Inger Awenlöf Ehrstedt, diakon och en av nyckelpersonerna bakom arbetet.

När den stora flyktingvågen kom 2015 anpassade man snabbt verksamheten efter de ökade behoven, med ännu fler kläddutdelningar, akuta stödinsatser och språkcaféer.

– Det var lätt att hitta folk som ville ställa upp, en del har en egen bakgrund av flykt. Vi har haft jättemånga lärare som ställt upp i språkcaféet, men även sjuksköterskor och tolkar som gjort stor nytta.

KRF:s långa erfarenhet av flyktingarbete har gjort att man ofta legat steget före, till exempel när det kommer förändringar i regelverket.

– Men många behöver otroligt mycket stöd även vid sidan om det juridiska. Vi har till exempel haft flera ärenden vad gäller kvinnors särskilda skyddsskäl och då kan det behövas mycket stöd runt omkring för att kvinnorna ska våga och orka göra sina skäl hörda.

Den stora behållningen, menar Inger, är när de följt ett ärende där det bara blivit avslag och det äntligen blir ett uppehållstillstånd.

– Då vet vi att vi på allvar gjort stor skillnad.

TUFF SVÄNGNING

Men det blir också många bakslag och det är jättejobbigt att se människor slitas sönder och samman. Många som arbetar med de här frågorna upplever den svängning som skett i politiken sedan 2015 som tuff, säger hon.

– Då var samhället positivt. Idag pratar vi på allvar om vad som kommer att hända i Kabul vid återvändande. Där hade vi inte varit tidigare eftersom vi tänkte att det inte skulle hända. Men vi är noga med att vara ärliga och inte bygga några luftslott.

I takt med att många asylsökande har fått avslag, har KRF:s fokus förflyttats till matinsamlingar och sjukvård för papperslösa. Inger tycker att civilsamhället har fått ta ett orimligt stort ansvar för den gruppen.

FORTSÄTTA STÖDJA

– Det förvånar mig och gör mig frustrerad att människor släpps från förvar till absolut ingenting när en utvisning inte går att verkställa. Hur tänker myndigheterna att en person ska klara sig utan pengar eller boende? Någonstans måste de hitta ett sätt att existera.

– Alla orkar inte fortsätta kämpa. Men när de har det som allra värst är det viktigt att de känner att det finns en stöttande omgivning. Vi kan inte lämna människor i sticket, även om deras ärende nått vägs ände. ■

Idag arbetar Inger Awenlöf-Ehrstedt som diakon i Mölndal men sitter kvar i KRF:s styrelse. I styrelsen finns representanter från Svenska kyrkan, Equemeniakyrkorna, Evangeliska Frikyrkan (EFK) och Korskyrkan.

Här öppnas möjligheter för unga

TEXT: CECILIA HAGBERG

FOTO: TOBIAS ANDERSSON/TOBYPHOTO

En egen mötesplats för att umgås, prata svenska och få stöd. Följ med in på café Nyfiket i Skövde där företag och föreningslivet delar med sig av sin kunskap och sina nätverk till tjejer och killar på väg att skapa sig ett liv i Sverige.

Mohammed fikar med volontären Victoria Hjalmarsson. Han går ut gymnasiet snart och söker jobb.

På café Nyfiket i Kyrkans hus står muffins på serveringsfat. Kaffet i termosen är nybryggt. Flera personer står och väntar, en av dem är Michael Lehnberg från Svenska kyrkan som är med och driver verksamheten. "Undrar om någon kommer?" mumlas det. Det är ju trots allt lov denna vecka.

Klockan 16:30 ska caféet slå upp dörrarna för unga nysvenskar mellan 16 och 25 år och redan innan slaget halv kommer två killar in genom entrédörren, Mohammad och Fakhrodin. De är i tjugooårsåldern och studerar båda till kock. Det lyser i ögonen på dem när jag och fotografen Tobias presenterar oss, en lyster jag sällan ser.

– Jag pratar nästan aldrig svenska, jag skäms för att jag pratar så dåligt, säger Fakhrodin till mig efter att vi suttit tysta en stund med var sin kopp kaffe.

Jag ser en ung kille, som har tagit sig till Skövde efter skolan, som bor i en annan stad men åkt hit till café Nyfiket för att få träffa någon att prata svenska med.

ETT SÄTT ATT KNYTA KONTAKTER

Både Mohammad och Fakhrodin har några månader kvar tills de studerat färdigt. Till jul är de klara efter att ha gjort fem veckors praktik och studerat tre terminer. En oro hörs i deras röster när vi pratar om det.

– Allt jag vill är att hitta ett jobb, jag måste hitta ett jobb så jag får stanna kvar, berättar Mohammad.

Under tiden har det kommit fler. Någon vill ha hjälp att skriva om sitt cv, en annan vill bara lära sig svenska, och någon är nöjd med att umgås.

Caféet startade hösten 2019. Mark Hudson, integrationssamordnare i Svenska kyrkan och Louis Danha på Skövde kommun, kände varandra sedan tidigare och såg båda ett behov för unga asylsökande att ha en egen mötesplats.

De samlade ihop ett gäng killar och tjejer till en första träff där besökarna själva fick tycka till

CAFÉ NYFIKET I 5 PUNKTER

- En integrationsstrategi av Svenska kyrkan, Skövde kommun och lokala aktörer.
- För unga asylsökande, nyanlända och nysvenskar mellan 16–25 år.
- Verksamheten drivs framåt tillsammans.
- Ideella krafter och inspiratörer är en viktig del.
- Man arbetar coachande och skapar nätverk som kan bli en viktig länk till samhället för individen.

Michael Lehnberg från Svenska kyrkan är med och driver café Nyfiket.

om innehållet, och utifrån det arrangerades flera tematräffar hösten 2019 och våren 2020.

– Vi har bjudit in olika aktörer och inspiratörer från både företag och föreningslivet för att dela med sig av sin kunskap och sina nätverk, berättar Mark.

Hela idén bygger på att man ska dela erfarenheter, kunskap och kontakter med varandra, och i framtiden hoppas Mark att verksamheten ska bli mer självgående med stöd från ideellt engagerade samt lokala företag och föreningar.

BESÖKARNAS ÖNSKEMÅL STYR

En röd tråd är delaktigheten och inflytandet hos besökarna. Det ska vara deras önskemål som skapar innehållet.

– Vi vill skapa en mötesplats utan några krav på individen. En plats där man bara kan fika, prata, få hjälp med läxor eller annat, förklarar Michael Lehnberg för mig samtidigt som han nickar och ler åt ännu en besökare som kommer innanför dörren till caféet. ■

Goda grannar knackar på

TEXT: MAGDALENA WERNEFELDT

FOTO: MAGNUS ARONSON

**Islamic
Relief
Sweden**

– Styrkan är att relationen är inarbetad. När man ställs inför en situation vi aldrig varit i förut kan jag lyfta på luren och säga: Hej, det är jag. Hur ska vi göra? säger Fredrika Gårdfeldt.

Väl inarbetade relationer mellan Katarina församling och Stockholms moské har gjort *Goda grannars* arbete för asylsökande och nyanlända snabbfotat. – Att jobba tillsammans i fält, det är det som gör skillnad, säger Jalal Darir.

– Vill man integration måste man göra integration, säger Fredrika Gårdfeldt, präst i Katarina församling när vi träffar henne och Jalal Darir, ordförande i Stockholms moské för en intervju om *Goda grannar* där de båda är projektledare.

De sitter på pallar vid bardisken i café Medkänsla som numer tjänstgör som mottagning och nödhjälpscentral. Islamic Relief delar ut mat och förnödenheter och *Goda grannar* är här vissa dagar och ger rådgivning vid bord med fastskruvade plexiglas. En del verksamhet är på paus, annat har blivit digitalt.

– *Goda grannar* är ju så beroende av fysiska möten! Jag känner ett stort ansvar att hålla fast och hålla i. Volontärerna frågar: "Vad händer och hur ska vi organisera oss?" Jag vill vara transparent och säger att det är lite skakigt, men vi vet att vi går tillsammans. För ja, hur tar vi oss igenom virustider och terrortider? Tillsammans! Såklart tillsammans!

– Vi ska fortsätta. Det här är det bästa vi kan göra för det här samhället, säger Jalal.

BILAR I SKYTTELTRAFIK

Enligt Google maps tar det tre minuter att gå den 220 meter långa sträckan mellan Katarina församlingshem och Stockholm moské. Det kan vara nära eller ljusår bort.

– Relationerna har alltid varit goda. Men vi jobbade inte på fältet ihop innan, säger Jalal Darir.

Inte innan hösten 2015 då bilar började gå i skytteltrafik mellan centralstationen och moskén.

– En av de första dagarna kom Kristina Högdahl och Olle Carlsson från Katarina församling och sa: "Vi vill hjälpa till." berättar Jalal.

På stående fot och medan entrén fylldes av nya flyktingar, bestämdes att flyktingarna skulle äta, duscha och få rena kläder i moskén och sova i kyrkan. Sagt och gjort. På 92 dagar tog moskén och kyrkan emot 4000 transitflyktingar. Eller nattgäster, som Jalal säger.

– Jag tror att det var den bästa tiden i mitt liv. Samarbetet var ett genombrott i relationerna inte bara till Katarina församling utan till Svenska kyrkan som samfund, menar Jalal. Och för kristna flyktingar från Syrien, liksom för icke-religiösa svenskar som nu som frivilliga för första gången klev in i en moské och för politikerna gjorde samarbetet ett starkt intryck.

**"Den värld som vi
önskar behöver vi verka
för. Eller i alla fall inte
stå i vägen för."**

FREDRIKA GÅRDFELDT
PRÄST I KATARINA FÖRSAMLING

Vi ska fortsätta. Det här är det bästa vi kan göra för det här samhället.”

JALAL DARIR

ORDFÖRANDE I STOCKHOLMS MOSKÉ

– De såg att muslimer och kristna, kvinnor och män jobbade tillsammans, säger Jalal Darir.

Samarbetet formaliserades i projektet *Goda grannar*, med syfte att ge asylsökande och nyanlända stöd och bidra till integration. Det tillsattes styrgrupp och två projektledare. Den stora gruppen volontärer gjorde att språkcafé, rådgivning och vänskapsförmedling snabbt kom igång.

DELAT ANSVAR OLIKA ROLLER

Fredrika Gårdfeldt som axlade manteln som den ena i projektduon för 18 månader sedan konstaterar:

– Just att vi kommer från olika håll tycker jag är en fördel och känner stolthet över. Vi har olika kompetens, du är operativ i rådgivningen och jag mejlar och gör scheman. Jag har tagit emot volontärer och introducerat dem och Jalal har jobbat tillsammans med dem i fält. Det har fallit ut väl.

Fredrika och Jalal är överens om att samarbetet börjar i de informella relationerna. Att ta en kopp kaffe ihop och fundera kring vilka behov i samhället det skulle vara kraftfullt att samverka. Men *Goda grannars* organisation och det delade ledarskapet försäkrar att arbetet fortsätter, oavsett personalombyten.

TA FÖRSTA STEGET

– Jag är stolt att Katarina församling har avsatt resurser för interreligiöst samarbete. Den värld som vi önskar behöver vi verka för. Eller i alla fall inte stå i vägen för, säger Fredrika.

Några dagar före den här intervjun har Jalal berättat om *Goda grannar* på Förenade islamiska föreningar i Sveriges riksmöte som hölls i Jönköping.

– Många av de större moskéerna i landet har redan kontakt med kyrkan, men jobbar inte på fältet tillsammans som vi gör. Intresset var stort och de bad oss öppna vägen för dem. Men jag sa: Knacka på! Bjud in dem. Ta första steget! ■

GODA GRANNARS FÖRHÅLLNINGSSÄTT

- Vi litar på varandra.
- Vi kompletterar varandra.
- Vi löser missförstånd.

Stärker tron på fredlig samexistens

TEXT: MAGDALENA WERNEFELDT

Pågående forskning visar på goda resultat när flyktningmottagning och integrationsinsatser sker i samverkan mellan olika religiösa aktörer.

Projektet *Goda grannar* som drivs av Svenska kyrkan på Södermalm, Stockholms moské och Islamic Relief tillsammans ingår i ett forskningsprojekt om multi-religiösa initiativ som svar på migrationskrisen i Europa. Forskningen bedrivs av Majbritt Lyck-Bowen och Mark Owen vid University of Winchester, England.

För att ta reda på hur deltagarna i projekt som drivs på interreligiös grund ser på verksamheten använde Lyck-Bowen och Owen enkäter och intervjuer. Av svaren framkom att deltagarna uppfattade det som positivt att olika religiösa samfund samverkade. Det stärkte deltagarnas tro på att människor av olika tro kan leva tillsammans och ökade medvetenheten om religionsfrihet.

En delrapport från 2019 presenterar flera positiva effekter: En interreligiös organisation motverkar risken att religiösa övertygelser står i vägen för integrationen, det breddar deltagarnas sociala nätverk och uppmuntrar dem att söka kontakt utanför sin egen religiösa och etniska grupp.

Resultaten indikerar också att det mottagande samhället drar nytta av det interreligiösa samarbetet och att det motverkar framväxt av negativa stereotyper. Med andra ord, interreligiöst samarbete bidrar till att stärka fredliga och inkluderande samhällen, och till att motverka rasism, främlingsfientlighet och diskriminering.

Författarna konstaterar också att interreligiöst samarbete på organisatorisk nivå långt ifrån är norm, vare sig i Sverige eller Europa, trots att det lokalt finns många goda exempel på hur religiösa aktörer av olika tradition samverkar. ■

Källa: Lyck-Bowen, M. (2019). A Multireligious Approach to the Integration of Migrants in Europe: An Examination of Migrants' Views on and Experiences of Taking Part in Multireligious Integration Projects. *Border Crossing*, 9(2), 79-96.
<https://doi.org/10.33182/bc.v9i2.823>

– Det är enkelt för mig att gå till kyrkan. Jag är en del av dem och när Fredrika kommer hit är det på samma sätt, säger Jalal Darir.

”Samtalen gör mig klok”

TEXT: LINDA RANDGÅRD

ILLUSTRATION: SOJA

I Skellefteå träffas föräldrar och samtalar om hur de bäst kan stödja sina barn som lever under stark press och ovisshet om framtiden. Ibland bränner det till, för i en trygg grupp vågar fler öppna sig.

Asylprocessen är en påfrestande tid för föräldrar och barn. Oron och ovissheten kan sätta djupa spår. Även tiden efter ett positivt besked är skakig. Andra utmaningar tar vid: nu ska barnet komma in i det nya landet och samtidigt klara av att bearbeta allt som varit. Då kan en föräldragrupp hjälpa till att reda ut vad det är som händer och hitta sätt att förstå både sig själv och barnet.

– Innan jag började här, kände jag mig så ensam. Nu vet jag att jag inte är ensam om att känna vissa känslor. Att det inte är konstigt, berättar en av deltagarna.

FRÅN FLYKTEN TILL FRAMTIDSVERSIONER

Föräldraparen är indelade i en mammagrupp och en pappagrupp och träffas två gånger i veckan. I fokus står föräldrarnas berättelse och livsresa.

– Vi har valt att ha föräldragrupperna under dagtid då barnen är i skolan, säger Brita Melin, diakoniassistent i Kågedalens församling som leder grupperna tillsammans med diakon Maria Lundgren.

Under tio träffar går gruppen igenom olika teman: Från tiden före flykten till framtidsvisioner. De pratar om känslor, risker och val. De bekräftar sitt eget värde, bearbetar asylprocessen och minnen från hemlandet. De berättar i ord, bilder och genom dramatisering.

STÖTTA FÖRÄLDRAROLLEN

– Vid varje träff belyser vi dagens ämne utifrån deltagarna som individer men också utifrån föräldraskapet. Vi vill uppmuntra dem och stötta dem i deras viktiga roll som föräldrar, förklarar Brita. Ibland bränner det till, för i en trygg grupp vågar fler öppna sig. De har kommit överens om att det de pratar om i gruppen också stannar där.

– Varje vecka har vi temat "Backspegeln". Jag uppskattar den metoden! Vi får nämna något

DET HÄR ÄR BIV/BIS

Barn i väntan/Barn i start (BIV/BIS) är en metod för psykosocialt stöd till asylsökande eller nyanlända barn, unga och föräldrar. Syftet är att stärka barnets identitet och självkänsla. Barnen ges möjlighet att lära sig mer om sig själva och få redskap att uttrycka sina känslor. Genom att inkludera även föräldrar och syskon utvecklas hela familjen och banden dem emellan stärks.

– Det går att använda konceptet Barn i väntan även i mindre format. Se över och forma de grupper som är möjliga utifrån lokala förutsättningar, använd samtalskonceptet och engagera en tolk så att alla fritt kan uttrycka sina tankar. Det är så vi har arbetat och vill fortsätta arbeta, då vi ser att det ger goda resultat, säger Brita Melin.

”Du måste börja med dig själv för att kunna prata på ett annat sätt med barnen och familjen.”

DELTAGARE I MAMMAGRUPP

som har varit mindre bra och något som varit bra under den senaste veckan. Det har fått mig att börja stanna upp mer och uppskatta det jag har, istället för att sakna det jag inte har. Att sitta på morgonen och dricka en kopp nybryggt te eller kaffe och njuta av det, det räcker! säger en mamma.

Att det snabbt uppstår tillit, tror Brita delvis kan förklaras med att de valt att mammorna och papporna träffas var för sig. De märker att samtalet flyter på ett annat sätt och utvärderingen från tidigare grupper talar också sitt tydliga språk.

PÅVERKAR HUR VI ÄR MOT VARANDRA

Föräldrarna uttrycker att de haft lättare att tala öppet, att de kunnat ventilera frågor, bearbeta känslor, fått nya perspektiv på händelser, omgivning och sig själva. De beskriver också att de fått nya verktyg för att hantera sin vardag – inte minst i relationen med barnen, och barnens uppväxt och känsloliv.

– Du måste börja med dig själv för att kunna prata på ett annat sätt med barnen och familjen. Jag förstår varför jag tappar humöret när det blir kaos hemma. Och då är det inte konstigt att samma sak händer för mina barn. Jag kan möta dem bättre nu, säger en av mammorna och en annan fyller i:

– Gruppen betyder mycket för mig. Att få komma hit och prata och dela liv med andra kvinnor, lära mig mer om kvinnohistoria och kvinnokamp, se på olika sätt på familjestrukturer och få samtala om dem gör mig klok. Det tar jag med mig till min familj och vi pratar om det och det påverkar hur vi är mot varandra i vår familj. ■

”Jag kan aldrig säga:
Tänk så här!”

TEXT: MAGDALENA WERNEFELDT
FOTO: MAGNUS ARONSON

Ett avslag på en asylansökan kan vara svårt att ta in. Det är några rader på ett papper som förändrar livet för all framtid för människor på flykt. Diakonen Maria Harrysson Kurkiala finns där för dem, så länge det behövs.

ett litet rum med många smålampor har Maria Harrysson Kurkiala sin mottagning. Hit kommer i genomsnitt tre till fem personer i veckan för att få råd. Men ingen vecka är egentligen den andra lik. Ibland är det intensivt, människor kommer på besök, ringer och mejlar. Andra veckor är lugnare.

RITA KARTAN EFTER TERRÄNGEN

Arbetets karaktär förändras över tid. Det verkar över huvud taget vara svårt att arbeta efter en uppgjord plan. De som kommer har alla sin egen historia och sina egna behov.

– Nej, en mall som passar alla finns inte. Man måste rita kartan efter terrängen och inte tvärt om. Men de som söker sig till oss har oftast fått avslag i alla processer och de har ofta omfattande behov, säger Maria.

Därför betonar Maria hur viktigt samarbetet är.

– En stor del av mitt arbete går ut på att hänvisa vidare till rätt person beroende på behovet, till kollegor som arbetar med språkcaféer, vänskapsförmedling eller barnverksamhet, till Röda korset som delar ut kläder eller till de jurister som stiftet har avtal med.

När Diakonicentrum i Uppsala 2016 anställde Maria för den nyinrättade tjänsten med särskilt fokus på asylfrågor gick hon alla kurser som Asylrättscentrum i Stockholm erbjuder.

– Jag agerar aldrig juridiskt ombud och det är en viktig gränsdragning, men med de kunskaper och den erfarenhet jag har kan jag göra en bedömning om var ärendet ligger juridiskt och om det är aktuellt att kontakta en jurist.

Maria beskriver att hon gör en kartläggning. Tillsammans går de igenom alla handlingar. Hon förklarar regelsystemet i Sverige, beskriver asylprocessen och hjälper till att tolka och förstå de beslut som fattats och vilka behov personen har.

– Jag är tydlig med att vi inte kan påverka eller ändra på Migrationsverkets beslut och att vi inte kan ordna bostad eller arbete.

VET IBLAND PÅ FÖRHAND

Tidigt i kontakten beskriver hon olika framtids-scenarier. De hon möter griper efter halmstrån och det är viktigt att inte inge falska förhoppningar.

– När man jobbat länge med de här frågorna vet man ibland på förhand att det här kommer inte att gå, det går inte att få uppehållstillstånd på de här premisserna. Då måste jag informera om det och se till att vi ger så mycket stöd på andra sätt som vi bara kan.

Hon hjälper personen att benämna det som är svårt och ställer frågor för att utröna vad det finns för alternativ.

“Nej, en mall som passar alla finns inte.”

MARIA HARRYSSON KURKIALA
DIAKON

– Varje människa måste själv få processa ett beslut. Det är ju så vi fungerar. Jag kan berätta hur det förhåller sig och ge råd och stöd, men jag kan aldrig säga ”tänk så här”. Man kan inte ta ett beslut för en annan människa och det måste jag alltid hålla i minnet – att varje människa måste själv få göra sitt vägval.

En hel del oro för dem hon möter snurrar i tankarna.

– Jag får överlåta dem i Guds hand. Jag kan be för dem och finnas där med dem. Men jag kan inte ordna livet för dem. Uppdraget är ju att finnas där. ■

Civilsamhället klev fram i krisen

TEXT: MAJA DAHL
FOTO: MICHAEL STEINBERG

På Asylrättscentrum har de senaste åren varit intensiva. Men mitt i alla tunga ärenden och människoöden ser juristerna ett stort engagemang och medmänsklighet inom civilsamhället.

Asyldrättscentrum är en ideell organisation som ger kostnadsfritt juridiskt stöd till asylsökande och hjälper människor som sökt asyl i Sverige. Juristerna på organisationen är en luttrad skara med bred kompetens från Migrationsverket, domstolar och advokatbyråer. Ändå har de senaste åren varit tuffa. De snabba lagändringarna och inte minst coronapandemin fick stora, långvariga konsekvenser för människorna de hjälper.

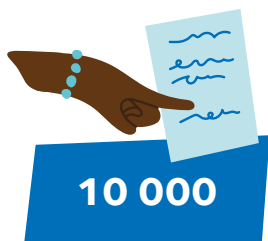
– Det vi har sett är att lagstiftningen har ändrats så snabbt och så omfattande att informationen inte alltid nått dem som berörs, säger Anna Lindblad chefsjurist på Asylrättscentrum.

Samtidigt ser Asylrättscentrum att allt fler engagerar sig och stöttar asylsökande. Civilsamhällets engagemang märks både i de mejl som kommer in till organisationen och i vilka som ringer på telefonrådgivningen. Det kommer frågor från fotbollstränare, lärare, bibliotekarier, diakoner och andra medmänniskor som träffat någon som behöver hjälp, berättar Anna Lindblad.

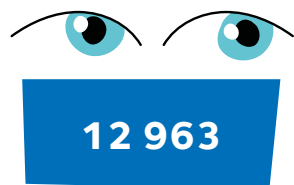
– Många har frågor om hur de kan stötta den unga person som de lärt känna och som de vill ska få vara kvar i landet. Andra har frågor om processen i sig. Speciellt när det känns som att personen de hjälper inte fått en rättvis prövning, förklarar Anna Lindblad.

För att kunna ge meningsfullt stöd har samarbetet med stiftelsen i Svenska kyrkan varit en viktig del av Asylrättscentrums arbete. Anna Lindblad berättar om vikten av att de människor som hjälper asylsökande har en grundläggande förståelse för processen och vet vilka dokument som krävs för att juristerna ska kunna ge juridisk rådgivning, men också att de förstår när man inte kan hjälpa längre och kan ge det tuffa beskedet.

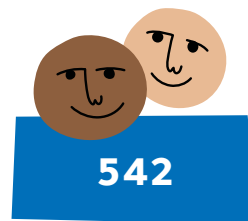
– Kyrkan har en stor vana att möta människor i deras tuffaste stunder. I vissa ärenden kommer man till slut till den punkten när det inte finns mer att göra, då det enda som hjälper är att vara där som medmänniska. Det är svårt att göra det, men där ser vi att kyrkan gör ett viktigt arbete, säger Anna Lindblad. ■

FÅR GRATIS JURIDISK RÅDGIVNING VARJE ÅR

ANTAL GRANSKADE ÄRENDEN SEN VI STARTADE

ANTAL PERSONER VI UTBILDADE 2019

ANTAL FALL VI DRIVER I INTERNATIONELLA DOMSTOLAR

Källa: www.sweref.org, november 2020

”Lagstiftningen har ändrats så snabbt att informationen inte alltid nått dem som berörs.”

ANNA LINDBLAD
CHEFSJURIST PÅ ASYL RÄTTSCENTRUM

TIPSLISTA FÖR DIG SOM VILL HJÄLPA

BEGÄR UT DEN SÖKANDES HANDLINGAR!

För att Asylrättscentrum ska kunna ge råd i ett ärende behöver juristerna kunna se handlingarna. Begär ut alla handlingar från Migrationsverket.

KONTROLLERA ADVOKATEN!

Det finns personer som utnyttjar människors desperata behov av hjälp. På advokatsamfundets hemsida kan man kontrollera om en person är advokat.

TA HJÄLP AV JURISTEN!

Reglerna kring verkställighetshinder är snåriga och komplicerade. Ta hjälp av en jurist eller oss på Asylrättscentrum innan du skickar in ansökan.

RÅDFRÅGA JURISTEN!

Att driva ärenden internationellt kan leda till negativ praxis som även påverkar människors möjligheter i andra länder. Hör med oss innan ni vänder er till internationella domstolar och kommittéer.

Ett meningsfullt väntrum

TEXT: ANNA BERGSTRÖM, FRILANSJOURNALIST

En fungerande kedja av insatser har gjort livet som asylsökande meningsfullt. Nu sprider *Boden Integration och Samverkan* metoden vidare.

inom loppet av bara några år gick militärstaden Boden från att vara förbjuden att beträda för utländska gäster på grund av många militära hemliga platser, till att bli en av de kommuner som har tagit ett stort ansvar för landets flyktingmottagning. Flyktingarna möttes av stora sovsalar, vinter och kyla. Men också medmänsklighet.

– Nummer ett var att lösa den akuta krisen, framförallt mat och kläder, säger Rickard Fjällström, diakon i Rörvikskyrkan i Boden.

Men ganska snart stod det klart för alla aktörer att det behövdes insatser för att få asyltiden att kännas meningsfull. Därför tog Svenska kyrkan 2018 initiativ till Boden Integration och Samverkan, BIS. De har lyckats skapa en fungerande kedja av insatser som har fått såväl asylsökande som andra att gå från utanförskap till inkludering och framförallt mening i vardagen.

VÄGLEDER OCH SAMORDNAR

Idag har Svenska kyrkan två halvtidsanställda på plats i en fastighet som fastighetsbolaget BodenBo upplåter för BIS verksamhet.

De anställda bistår besökarna med rådgivning i asylprocessens alla delar, sköter reception för mottagning, information och stöd både socialt och psykosocialt. De fångar upp besökarnas mående, hjälper och vägleder och samordnar aktiviteter. Rörvikskyrkans diakon Rickard Fjällström har huvudansvar för verksamheten i huset dit allt fler organisationer har anslutit. Vuxenskolan, ABF,

Foto: Rädda Barnen

Foto: BIS

”Utgångspunkten är att jobba utifrån ett möjlighetsperspektiv.”

RICKARD FJÄLLSTRÖM
DIAKON

Bodens kommuns arbetsmarknadsförvaltning, Röda Korset, Folkuniversitetet och Rädda Barnen är några exempel på organisationer och myndigheter som inte bara skapar aktiviteter och mötesplatser utan också rustar människor att snabbare ta sig ut i samhället.

– Utgångspunkten är att jobba utifrån ett möjlighetsperspektiv med att ta tillvara på varje människas unika egenskaper, kompetenser och förmågor, säger Rickard Fjällström.

ÅTTA AV TIO FICK JOBB

Insatserna bygger på flera olika moduler alltifrån svenska, samhällskunskap och hälsa till arbetsmarknad, cv-skrivning och boskola. Som ett ”projekt i projektet” har mentorskap testats i liten skala där tio personer matchades med personer och branscher i Boden. För åtta av dessa ledde det till jobb.

En rad faktorer har bidragit till att Boden Integration och Samverkan har lyckats.

– Dels finns ett stort intresse från många som är positiva och vill hjälpa till. Det är också jätteviktigt att Boden som stad och kommun är positiv, säger Rickard Fjällström.

ALLT UNDER ETT TAK

Genom dialog och en ansvarig samordnare har de olika aktörerna också kunnat komplettera varandra istället för att konkurrera. Någon erbjuder grundläggande svenska, en annan tar nästa steg. En tredje har pedagogisk barnpassning medan föräldrarna instrueras i att använda bank-id, söka bostad med mera digitalt. Föräldracaféer i varierande regi har olika teman på olika dagar.

Sedan satsningen inleddes i Boden har ett stort antal studiebesök gjorts från andra platser i Sverige.

– Vi har blickarna på oss och jag tror konceptet kommer kunna nyttjas och spridas runt omkring i Sverige. ■

Foto: Camilla Arvidsson

Foto: Camilla Arvidsson

Maria Olofsson, rådgivare i asyl-
ärenden och Burka Idosa, receptionist
är anställda av Svenska kyrkan Boden
för att arbeta på BIS. De hjälper och
vägleder, samordnar aktiviteter och
fångar upp hur besökarna mår.

Foto: BIS

”Vi får kraft av att vara fler som bär”

TEXT: MAGDALENA WERNEFELDT

FOTO: MAGNUS ARONSON

Bostad, studier, fritid och många vuxna som bryr sig. När samhället samverkar för att stötta ensamkommande så mår individen bra och samhället blir tryggare.

Våren 2019 florerar rykten om ensamkommande på sociala medier i Upplands Väsby. Vid ett par tillfällen uppstår allvarliga konflikter mellan olika ungdomsgrupper. Kommunen får signaler om att Väsbybor känner otrygghet.

Många olika aktörer i kommunen har sedan flera år tillbaka växlat upp integrationsarbetet. Men ingen vet exakt vad den andre gör, alla är trötta och utvecklingen i kommunen oroar.

Lisa Hofverberg, diakon i Hammarby församling i Upplands Väsby, går på ett föredrag med Mehrdad Darvishpour, docent i socialt arbete.

– Hans forskning visar att när samhället samverkar för att omge ensamkommande med det som kallas skyddsfaktorer, till exempel skolgång, omvårdnad och omsorg, stabila vuxna och meningsfull fritid, så får det ungdomarna att må bra, säger Lisa Hofverberg.

Idéerna gav ny energi. Lisa ringde kommunen och sammanfördes med ungdomschefen.

– När du och jag träffades blev det så uppenbart: det är självklart att vi ska samarbeta, säger Rose-Marie Olihn och tittar på Lisa.

Ett år senare är läget för ensamkommande i Upplands Väsby annorlunda. Rose-Marie och Lisa

Tina Nowrozy, projektmedarbetare.

sjösatte projektet Vi tillsammans med stöd av kyrkostyrelsen och kommunen och med finansiering från länsstyrelsen. I arbetsgruppen ingår personer från skola, ungdomsenhet, bibliotek, kulturhus, idrottsförening och kyrkan samt Svenska kyrkans diakon och kommunens ungdomschef. De träffas en gång i veckan, planerar insatser och följer upp.

– Vi upptäckte att vi har så många goda krafter i Väsby och att vi nu länkat samman dem gör att vårt stöd blir tydligare för den målgrupp vi riktar

---

”Det finns så otroligt starka, goda krafter i våra ungdomar.”

ROSE-MARIE OLIHN

UNGDOMSCHEF UPPLANDS VÄSBY KOMMUN

---

in oss på nu. Själva får vi kraft av att vi är fler som bär, säger Lisa.

I Hammarby församling arbetar sedan flera år Tina Nowrozy som själv kom som flykting från Afghanistan sommaren 2014. Hon blev en av nyckelspelarna i teamet och har fördelat sin arbetstid mellan kommunen, kyrkan och skolan.

– Vi gör många aktiviteter med ungdomarna och har verkligen roligt tillsammans. Jag lägger mycket tid på att ringa killarna och kolla läget, säger Tina Nowrozy.

– Killarna är positiva till allt stöd de kan få, men fler öppnar upp när de får tala på sitt eget språk och Tina som person är bra på att lyssna, bemöta och motivera, säger Lisa Hofverberg.

Om behoven tidigare upplevdes oöverskådliga, så är de idag istället inringade och gripbara. De vet hur många ungdomar som rör sig i Upplands Väsby och håller kontakten med dem.

FLEXIBELT OCH LÖSNINGSORIENTERAT

Arbetsgruppen har olika kompetens och olika förutsättningar. Kommunen har bra överblick på ungdomarna, kyrkan har friare ramar och har kunnat göra en stor insats för att hjälpa ungdomar att hitta det så avgörande boendet. Gemensamt för alla är att de arbetar lösningsorienterat och försöker vara flexibla.

Projektet har fått ytterligare en miljon kronor från länsstyrelsen och med det nya namnet Hållbara vi tillsammans kommer gruppen under 2021 att särskilt satsa på psykosocial hälsa och på att få in arbetssättet i ”linjen”, i den ordinarie verksamheten.

– Det finns så otroligt starka, goda krafter i våra ungdomar. Men det krävs långsiktighet, planering och metoder som gör att det blir skillnad. Och vad blir skillnaden här? Jo, vi effektiviserar våra insatser för individen och samhället blir tryggare, säger Rose-Marie. ■

Rose-Marie Olihn, ungdomschef.

#jagär2015

EDVIN MORADI

Jag kom till Sverige 2015 med massor med drömmar – att studera, skaffa familj, skaffa jobb. Det var jättesvårt i början, jag fick avslag på min asylansökan och hade ingenstans att bo. Men sen blev det bra. Jag kände: Vilket fantastiskt land! Man får så bra hjälp. Det kan inte bli bra, utan svårigheter, tänker jag.

Jag började läsa på Väsby gymnasium och såg en lapp där det stod: "Kom och häng, fika och chilla". Så vi kom hit till kyrkan och fick hjälp med läxor och

att hitta personer som ville hyra ut rum. Efter ett tag började jag som volontär i kyrkan på kyrkkaffet. I somras var jag ledare på ett familjeläger.

Jag har läst till frisör på Komvux och har nyligen gjort arbetspraktik på salong.

Jag har en egen lägenhet och tycker att det är både bra och inte bra att bo själv. Det är mycket ansvar. Laga mat, gå upp i tid och det kommer en massa brev med svåra ord som jag inte förstår. Men då tar jag med mig breven och går till kyrkan.

**"Jag började läsa på Väsby gymnasium
och såg en lapp där det stod:
Kom och häng, fika och chilla."**

EDVIN MORADI
FRISÖR

Kollega och vän

TEXT: MAGDALENA WERNEFELDT

FOTO: MAGNUS ARONSON

Det är inte givet att få en ny nära vän i vuxen ålder. Lisas och Tinas bekantskap övergick i vänskap. Två människor som vill varandra väl är grunden för fredliga samhällen.

– Först var vi kollegor, sen blev vi vänner, och till sist nära vänner, säger Tina Nowrozy, där vi sitter med kaffekoppar i en samlingsal i Hammarby kyrka i Upplands Väsby.

Lisa Hofverberg och Tina Nowrozy vet på dagen när det ur deras arbetsrelation började spira en vänskap.

– Det var när vi första gången gick ut och åt lunch själva, säger Lisa.

SAMTAL OM TRO FÖRDJUPAR

Samtalen förändrades. De pratade mer personligt med varandra och Tina berättade om sin livsresa.

– Då hände något, säger Lisa.

De är på ett sätt lika. De har mycket energi, skrattar mycket och talar fort. De är två yrkesarbetande kvinnor med intresse för andra människors mående och utveckling. Men de har olika uppväxt, olika kultur och olika religion. I deras fall har det bidragit till att vänskapen fördjupats. Tron är viktig för dem båda, som kraftkälla och livsfilosofi, och som kulturuttryck.

– Vi är nyfikna! Ställer frågor och lär oss av varandra. Om fasta, bön och om högtider, säger Tina.

FINNS I VARANDRAS TANKAR

Lisa konstaterar att hon talar mer om tro och existentiella frågor med Tina än med många andra:

– För en del är den egna tron något privat som man inte pratar om. Men vi vill prata om vår tro, hur vi tänker och hur det påverkar oss.

Försiktigheten som fanns i början har släppt och det finns inte längre ämnen de medvetet undviker.

– Jag fastnade på vissa saker här i kyrkan, men vågade inte ta upp det för jag tänkte, ”det är deras kultur”. Men nu nej, vi ställer frågor och får svar, säger Tina.

Med tiden har det uppstått ett systerskap. Deras familjer umgås privat och hittar på saker tillsammans. Även när de inte ses, finns de i varandras tankar, det som enligt Lisa är en definition på en nära vänskap. ■

Life Returns – hbtq, migration och tro

TEXT: NAOME RUZINDANA, LINA SOHLÉN
FOTO: TANJA BENAVIDES & ISRAEL BENAVIDES

Naome Ruzindana från Find Hope, diakon Lina Sohlén och dokumentärfilmaren Israel Benavides.

Leif Nahnfeldt

Göran Stanton

Life Returns är en dokumentärfilm som ger en ögonblicksbild av människor som flytt till Sverige av hbtq-skäl. Stort mod, många kompetenser och gott samarbete fick det att hända.

– Vi behöver göra en film tillsammans!

Det är någon som kläcker idén på ett av Find Hopes möten i Mariakyrkan i Gävle. Find Hope startades 2014 och är en förening av och för människor som flytt till Sverige av hbtq-skäl. Under de senaste åren har en del medlemmar träffats i kyrkan en gång i månaden.

Det är olika många vid varje tillfälle. Ibland kommer kanske bara tre, ibland tolv. Vid träffarna delas både glädjeämnen och det som är svårt. Samtalen sker huvudsakligen på engelska. Det är viktigt att under trygga förhållanden kunna dela erfarenheter kopplat till hbtq-identitet, asylprocess och mötet med det nya landet.

SOPPA OCH NYA KONTAKTER

Det är också värdefullt att kunna träna på svenska och skapa nya kontakter. Därför har gruppen anslutit till församlingens soppmåltid, efter sitt eget möte. De som vill har därefter deltagit i veckomässan.

Det har hänt mycket de senaste åren. Asylregler har förändrats och samhällsklimatet likaså. Gruppen upplevde att de som har varit här ett tag behöver visa de som kommer nya till Sverige att det

finns hopp och förklara för människor i allmänhet vad friheten i Sverige betyder för dem. Som någon uttryckte det:

– Vi behöver dela våra berättelser för att de som har bott här i många generationer ska få en ökad förståelse för varför vi har tvingats lämna våra hemländer. Och för att de ska kunna förstå vad det betyder för oss att bli bemötta på ett bra sätt i Sverige.

MODIG LEDNING

Lina Sohlén, diakon i Svenska kyrkan i Gävle, fungerar som pastoratets kontaktperson till Find Hope. Tillsammans med föreningens grundare Naome Ruzindana och föreningens övriga medlemmar bestämde de sig för att göra något av filmidén:

– Vi kontaktade Mariakyrkans församlingssherde och pastoratets kyrkoherde. De var positiva till idén och uppmuntrade oss att vidareutveckla den och återkomma med ett konkret projektförslag.

– Kyrkoherden förankrade idén hos de för-troendevalda. För att kunna arbeta med rättighets-baserat arbete krävs det en modig och ansvarst-gående ledning. Tillsammans med en verksamhets-utvecklare i pastoratet som är duktig på att hitta finansieringsmöjligheter, arbetade vi vidare, säger Lina och Naome.

KYRKAN PÅ GÄVLE PRIDE

De kontaktade också dokumentärfilmaren Israel Benavides som har gedigen erfarenhet av liknande projekt.

– Genom att arbeta många tillsammans, utifrån olika erfarenhet och kompetens, blev det möjligt att gå från idé till färdig film, säger Lina.

I filmen får tittaren möta en blandad grupp människor. De kommer från olika länder i Afrika, Asien och Latinamerika. Vi får också möta en svensk polis, Göran Stanton, och prästen Leif Nahnfeldt. Naome Ruzindana är en av de medverkande och i filmen berättar hon om sitt trevande möte med kyrkan: ”Jag tog mig till Mariakyrkan för att de gick med i Gävle pridetåg. Men jag testade dem först. Min aktivism har gjort mig lyhörd”.

Israel Benavides hoppas att filmen ska leda till dialog och reflektion kring hbtq-personers situation.

– Jag hoppas att den går rakt in i hjärtat. ■

VILL DIN FÖRSAMLING ELLER ORGANISATION VISA FILMEN OCH TRÄFFA DELTAGARE FRÅN PROJEKTET?

Filmen är 30 minuter och har ett tillhörande samtalsmaterial. Kontakta gavle.bokning@svenskakyrkan.se

Brobyggare behövs på oväntade ställen

TEXT: MATHILDA SIMONSSON TORSTENSSON & MAGDALENA WERNEFELDT

Karwan Tofik förstod flyktingarnas behov, hade rätt kontakter och såg att han kunde vara en del av lösningen. Idag är han och Lara Myro drivande i Lunds stifts integrationsarbete Brobyggarna.

Till restaurangen där Karwan Tofik arbetar hösten 2015 kommer allt fler syrier och afghaner. Karwan frågar vad de behöver hjälp med och får till svar att deras största problem är språket. I samma veva har Karwan träffat Carita Ibarra, stiftsdiakon och projektledare för Lunds stifts migrations-team. Karwan tar kontakt: "Jag talar fyra språk, arabiska, kurdiska, farsi och dari. Kan vi göra något för att hjälpa?"

Carita Ibarra blir jublande glad: "Vi behöver en man i arbetslaget!"

Efter samtal med ledningen och biskop Johan Tyrberg drar arbetet igång augusti 2016. Religionshistorikern Karwan lägger kockmössan på hyllan och kliver in på stiftskansliet. Hans nya titel blir brobyggare, på affärssvenska skulle man kanske kalla det integrationskonsult.

Karwan Tofik är samordnare för brobyggarna som arbetar med integrations- och påverkansfrågor i olika församlingar i Lunds stift. Foto: Anna-Karin Olsson

Två år tidigare har Lara Myro kommit till Sverige, 23 år gammal. I Syrien har hon hunnit läsa engelsk litteratur i två år på universitet, betyg det visar sig att hon inte får tillgodoräkna sig här.

– Jag kunde ingenting om Sverige när jag kom och jag kände att jag hade svårt att smälta in i samhället.

Hon satsar allt på att lära sig svenska. I Lund ser Karwan behoven av integrationsinsatser stiga och efter en tid går han till ledningen och säger:

– Vi skulle behöva vara fler brobyggare, och de borde vara placerade i församlingarna.

Den första han anställer är Lara Myro som han träffar i olika sammanhang i kyrkan.

– Jag sa till henne att jag behöver din kompetens för att hjälpa dem som vill konvertera. Hon är syrisk ortodox kristen, förklarar Karwan som såg att konvertiterna behövde ett annat stöd än det han som sekulär kunde ge.

– Jag jobbar för människor bara, säger han enkelt.

Karwan ger Lara Myro ett råd:

– Tänk som Jesus: Alla människor är lika mycket värda.

LOTS IN I SAMHÄLLET

Lara arbetar både i Landskrona, Helsingborg och ibland i Lund. Hon är delaktig i olika familj- och barnverksamheter, tolkar vid behov i diakonimottagningen, har uppsökande verksamhet samt hjälper till vid frågor om migration och Migrationsverket.

– Nu har jag själv möjligheten att göra skillnad för andra och kan hjälpa dem hitta en väg in i det svenska samhället på ett sätt som de förstår.

Tillsammans med prästen Hans Pettersson har hon också utvecklat arbetet med och för konvertiter.

– Jag är uppvuxen i ett mångreligiöst samhälle och jag förstår vilka frågor de har och vad de

---

”De människor som vi arbetar med vill känna sig hörda och värda något.”

LARA MYRO
BROBYGGARE

Arbetet som brobyggare har gett Lara självförtroende. Till våren börjar hon studera till socionom. Foto: Privat

behöver få undervisning om, vilka bibelord som behöver lyftas fram till exempel. Det har varit tacksamt!

DE VILL SE RESULTAT

Brobyggarnas insatser förändras över tid. Basen består: språk, förnödenheter, juridisk rådgivning, samtidigt som påverkans- och demokratiarbetet tar en allt större plats.

– De människor som vi arbetar med vill känna sig hörda och värda något. När vi lyfter deras problem känner de att någon lyssnar på dem, men de vill också se resultat. Därför har vi som brobyggare ett stort ansvar när vi diskuterar med politiker, säger Lara som lägger mycket tid på att ta fram motioner och att lobba både nationellt och internationellt.

PERSONER MED EGET DRIV

Arbetet som brobyggare är utvecklande även för henne själv.

– Det har gett mig självförtroende. Jag har fått erfarenhet och utvecklats mycket som person. Vi brobyggare behövs på oväntade ställen och vi kan göra ännu mer. Vår kompetens kan tas tillvara i fler sammanhang, säger Lara.

Det dröjde inte länge innan Karwan hade anställt ytterligare brobyggare. Personer som talade arabiska eller farsi, som snabbt lärde sig svenska och kom med idéer för att effektivt hjälpa andra nyanlända. Som till exempel Zekhrula som nu i coronatider bjudit in till biblioteket för att plugga körkortsteori med unga killar.

Som mest har de varit 11 brobyggare på olika platser i Lunds stift. Just nu är de åtta.

– Men jag hoppas att vi ska bli hundra! Det behövs brobyggare i alla stift. ■

Ta plats och påverka

TEXT: MAGDALENA WERNEFELDT

FOTO: ANNA-KARIN OLSSON

Brobyggarna skickar en signal till samhället att nyanlända har viktig kompetens att bidra med. Det är ett steg i rätt riktning – att låta människor ta plats och få inflytande stärker demokratin.

Det må vara komplicerat och kosta en del att bygga broar, men väl på plats är de effektiva. De förbinder det som tidigare var åtskilt och gör kommunikationen enklare. I vissa fall skapas nya förutsättningar för tillväxt.

I Lunds stift arbetar åtta brobyggare som själva har migrationsbakgrund. De är placerade i olika församlingar och en del av deras arbete innebär klassisk integrationsverksamhet: språkundervisning, samhälls- och kulturkunskap, kvinnogrupper, asylrättsfrågor

och tolkhjälp. Med sin kultur- och språkkompetens når de individer som kyrkan annars inte hade nått.

En grundbult i brobyggarkonceptet är arbetet med inflytande och påverkan på olika nivåer.

– Lunds stift väljer att faktiskt inkludera asylsökande och nya svenskar i verksamheten. Det ger dem möjlighet att påverka arbetet för utsatta grupper som de själva kanske är en del av eller har nära kännedom om, säger forskaren Ingrid Jerve Ramsøy, som följer brobyggarna inom det europeiska

forskningsprojektet Norms and Values in the European Migration and Refugee Crisis.

– Det skickar en signal till samhället i stort att nyanlända har viktig kompetens att bidra med i olika organisationer – och att det finns plats för olika sätt att tycka och tänka, både inom kyrkan och i samhället generellt, menar Ingrid Jerve Ramsøy.

Brobyggarna arbetar också för att målgruppen ska upptäcka vad demokratin betyder för dem: att de kan göra sin röst hörd och på så sätt påverka sina liv och utvecklingen i samhället.

UPPTÄCKA DEMOKRATINS BETYDELSE

Lunds stift är medlemsorganisation i European Anti Poverty Network som är ett av Europas största nätverk mot fattigdom i EU. Nätverket startade 1998 och har 40 medlemsorganisationer på nationell, regional och lokal nivå.

Inom EAPN finns ett utvecklat system för att sammanföra människor med riksdagspolitiker så att deras berättelser från vardagen blir hörda. Magnus Pålsson är styrelseledamot i EAPN på europeisk nivå och anställd av Lunds stift för att leda brobyggarnas påverkansarbete utifrån samma modell.

– Själva förberedelsearbetet är en skola i folk-rörelsedemokratiska processer, säger han.

I den dagliga verksamheten fångar brobyggarna upp människors utmaningar. Problemen omformuleras gemensamt till motioner med förslag på lösningar. Det kan röra inflytande lokalt, men det stannar inte där. Siktet är ställt högt, på de politiker i riksdagen och i EU som fattar beslut som påverkar individens liv.

Förberedelserna pågår från vårkanten och under hela sommaren. Fram i oktober reser ett femtiotal personer, varav tre fjärdedelar är motionärer, till Stockholm för att i ett så kallat riksdialogmöte presentera motionerna för relevanta riksdagspolitiker.

”Det är viktigt att kyrkan som institution aktivt stödjer dessa personer när de försöker ta mer plats.”

INGRID JERVE RAMSØY
FORSKARE

– Utmaningen ligger väl i hur hög grad strategin fungerar i praktiken, om dessa röster blir lyssnade till eller ej när besluten fattas, säger Ingrid Jerve Ramsøy.

SYNS I DERAS HÅLLNING

Magnus Pålsson håller med. Han önskar se mer återkoppling från politikerna och få veta vad som händer med förslagen som under anspänning och med engagemang framförs i Stockholm. Att arbetet stärker individen är båda överens om.

– Jag ser det hända direkt i stunden. Det hörs på deras röster och syns i deras hållning att de tar den plats som alla medborgare ska kunna ta, säger Magnus Pålsson.

– Det är viktigt att kyrkan som institution aktivt stödjer dessa personer när de försöker ta mer plats. Med andra ord så tänker jag att det fortfarande kan göras mycket ute i församlingarna för att tydliggöra och möjliggöra brobyggarnas och andra nyanländas bidrag till församlingsarbetet och till samhället som helhet, säger Ingrid Jerve Ramsøy. ■

FAKTA

Brobyggarna är ett samarbete mellan Lunds stift, Sensus och lokala församlingar. Verksamheten startade 2016. Idag är åtta anställda av Sensus med placering i församling.

Exempel på motioner som diskuterats på riksdialogmöten med riksdagspolitiker i Stockholm: Situationen för ensamstående föräldrar med utländsk bakgrund. Fattigdom bland äldre utlandsfödda. Förhållanden för kvinnor och barn på flyktningförläggningar.

Hjälp oss hjälpa fler.

Vi ger gratis juridisk rådgivning till asylsökande och människor som hjälper asylsökande.

Vi driver ärenden när något har gått snett i asylprocessen. Våra jurister företräder dem som inte har råd att vända sig till en advokatbyrå.

Vi håller koll på utvecklingen i svensk och europeisk migrationsrätt och håller utbildningar för jurister och advokater som jobbar med migrationsärenden.

Genom vårt arbete får fler i Sverige en rättssäker asylprocess.

Vi kan göra vårt arbete tack vare ekonomiskt stöd från andra organisationer, företag och privatpersoner. Bli en av dem som stöttar oss. Hjälp oss hjälpa fler.

SWISH 123 9005794
BANKGIRO 900-5794
PLUSGIRO 900579-4

SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL